

UTREDNING

FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

Författare

Teresa Fridell och Boris Blumenfeld

Faktagranskad av Kent Naterman

SVEDALA KOMMUN

Innehåll

1. Inledning	4
2. Bakgrund	4
3. Syfte	5
4. Metod	5
5. Analys	5
5.1 Styrning och ledning	5
5.1.1 Strategiskt perspektiv	5
5.1.2 Operativt perspektiv	6
5.1.3 Inflytande	6
5.1.4 Löpande styrning av verksamheten, vilken roll och i vilka forum skulle Svedala kommun kunna delta?	7
5.1.5 Leverans av statistik, måluppfyllnad och systematiskt kvalitetsarbete	7
5.1.6 Interkommunal samverkan och omvärldsbevakning i strategiska frågor	8
5.1.7 Värderingsmatris styrning och ledning	8
5.2 Riskbild	9
5.2.1 Bedömning av riskbilden i Svedala kommun	9
5.2.2 Fördelning av resurser utifrån riskbild	10
5.2.3 Värderingsmatris riskbild	10
5.3 Resurser och utbud	11
5.3.1 Värderingsmatris resurser och utbud	12
5.4 Bemanning i Svedala kommun	12
5.4.1 Bemanning och möjlighet till effektivisering utifrån dagens riskbild	12
5.4.2 Responstid	13
5.4.3 Värderingsmatris bemanning	13
5.5 Räddningsinsats	14
5.5.1 Värderingsmatris räddningsinsats	15
5.6 Förebyggande arbete	15
5.6.1 Lärande av inträffade händelser samt påverkan på den akuta förmågan	15
5.6.2 Myndighetsutövning - Tillsyn	16
5.6.3 Riskreducering i samhällsplanering och nybyggnation, deltagande i kommuninterna grupper samt utbildning och information	16
5.6.4 Värderingsmatris förebyggande arbete	17
5.7 Lokaler och utrustning	18
5.7.1 Värderingsmatris lokaler och utrustning	19

SVEDALA KOMMUN

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

5.8. God ekonomisk hushållning.....	19
5.8.1 Möjliga ekonomiska effektiviseringar i ny organisationsform	19
5.8.2 Systematiskt kvalitetsarbete - målarbete	20
5.8.3 Värderingsmatris god ekonomisk hushållning	21
6. Medarbetarskap.....	21
6.1. Heltidsanställda.....	21
6.2. Deltidsanställda.....	22
6.2.1 Brandmännens riksförbund - Räddningstjänsten Syd	22
6.2.2 Brandmännens riksförbud - Svedala kommun	22
7. Implementering - utökad samverkan med Trelleborgs kommun eller medlemskap i Räddningstjänsten Syd.....	23
8. Slutsatser.....	24
Styrning och ledning	24
Riskbild, bemanning och räddningsinsats	24
Förebyggande arbete.....	24
Medarbetarskap	25
9. Rekommendation	25

1. Inledning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har gjort en framtidsstudie för svensk räddningstjänst och i den lyft fram sju punkter som är viktiga för framtiden. Särskilt belyses att räddningstjänsten i framtiden behöver stärka och utveckla sin kompetens inom följande områden:

- Teknisk kompetens
- Social och kulturell kompetens
- Kompetens inom samhällsbyggnad
- Ledningskompetens
- Kompetens inom nya uppgifter
- Förebild och auktoritet i samhället

Svedala kommun beräknas inom 5–6 år ha 25 000 invånare. Svedala kommun står därför nu inför en tröskel där räddningstjänsten inte längre kommer att kunna bedrivas som en deltidsorganisation om den även fortsättningsvis bedrivs i egen regi. Med utgångspunkt i detta och de ökade krav som MSB förutspår i framtiden genomfördes under 2020 en förstudie benämnd "Framtida organisationsform för räddningstjänsten i Svedala kommun". Förstudien presenterades för kommunstyrelsen som den 7 september 2020, § 165, beslutade att utifrån förstudiens slutsatser uppta förhandlingar med Räddningstjänsten Syd och Trelleborgs kommun om förutsättningar för ett eventuellt ingående i kommunalförbundet Räddningstjänsten Syd respektive en eventuell utökad samverkan med Trelleborgs kommun.

Kommunstyrelsens uppdrag att utreda förutsättningarna för ett eventuellt ingående i Räddningstjänstens Syd alternativt utökad samverkan med Trelleborgs kommun har genomförts genom denna utredning.

2. Bakgrund

I takt med att kommunen växer ökar behovet av att se över kommunens arbete med räddningstjänst, säkerhet och krisberedskap. Vidare är sannolikheten stor att antalet larm och utryckningar per år ökar. Enligt senaste befolkningsprognos från Statisticon beräknas kommunen ha en befolkning på 25 000 invånare år 2025 eller 2026. Med dagens befolkning om 22 229 invånare har Svedala kommun drygt 400 larm varje år, vilket är hanterbart med dagens deltidsorganisation. Enligt Svedala kommuns räddningschefes bedömning förväntas antalet larm stiga till cirka 500 per år efter 2026, det vill säga när befolkningen överstiger 25 000 invånare. Om antalet larm stiger till 500 per år behöver organisationen med deltidsbrandmän ses över och eventuellt förändras. Räddningstjänsten är enligt kommunens räddningschef idag inte dimensionerad för en sådan befolkningsökning.

I genomförd förstudie "Framtida organisationsform för räddningstjänsten i Svedala kommun" kom utredarna fram till att utifrån ett kostnadsperspektiv är Räddningstjänsten Syd billigare då kostnaden per invånare beräknas minska och utvecklas i långsammare takt jämfört med de

två övriga alternativen. I en större organisation finns även bättre förutsättningar för att upprätthålla kompetens inom inköp- och investeringsprocessen, vilket kan bidra till lägre kostnadsutveckling på sikt. Ett ingående i Räddningstjänsten Syd eller utökad samverkan med Trelleborgs kommun bedömdes inte sänka kvaliteten på det förebyggande arbetet eller myndighetsutövningen. Snarare fann utredarna att det i en större organisation finns bättre möjligheter – såväl ekonomiskt som organisatoriskt – att rekrytera den specialistkompetens som enligt MSB:s framtidsanalys kommer att krävas inom fem till tio år. Inte heller kvaliteten vid akuta insatser – i form av inställelsetid eller kompetens – bedömdes minska nämnvärt.

3. Syfte

Syftet med utredningen är att ta fram ett underlag och rekommendation för i vilken form som framtidens räddningstjänst i Svedala kommun ska bedrivas.

4. Metod

Utredningen inleddes genom att ett 30-tal fördjupade frågor skickades till Räddningstjänsten Syd och Trelleborgs kommun. Även Svedala kommuns räddningstjänst har svarat på frågorna. Frågorna har varit av mer fördjupad karaktär och har ställts i syfte att utredarna ska få en bättre bild av vad som erbjuds utifrån ett framtidsscenario vad avser organisation, utrustning, lokaler, kvalitet och kostnader. Inkomna svar har bifogats utredningen.

Förutom svar på de fördjupade frågorna har även material i form av budget, medarbetarundersökningar och handlingsplaner begärts in. Utredarna har dessutom intervjuat styrelseordföranden i Svedala brandmannaförening, Mats Nilsson, samt skyddsombud, deltidsbrandman och ombudsman för brandmannaföreningen inom Räddningstjänsten Syd, Magnus Krantz. Ingen representant från Trelleborgs kommuns deltidsanställda har intervjuats då Trelleborgs kommun inte återkommit med kontaktuppgifter.

Inkomna svar, inhämtat underlag och intervju svaren har analyserats av utredarna. Kompletterande frågor och intervjuer har hållits med förbundsdirektör i Räddningstjänsten Syd och räddningschef i Svedala kommun i syfte att säkerställa utredningens riktighet.

Utredningen, dess analys och fakta har kvalitetsgranskats av oberoende konsult, Kent Naterman¹.

5. Analys

5.1 Styrning och ledning

Syftet med frågorna om styrning och ledning är att ta reda på vilken organisation som uppvisar bäst strategisk styrning samt vilken organisation som har mest effektiv operativ styrning.

5.1.1 Strategiskt perspektiv

I Svedala och Trelleborgs kommuner styrs räddningstjänsten inom den kommunala organisationen medan Räddningstjänsten Syd styrs genom en förbundsdirektion. I Svedala

¹ Räddningschef för Söderåsens räddningstjänst.

SVEDALA KOMMUN

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

kommun ligger räddningstjänsten direkt under kommunstyrelsen. I Trelleborgs kommun ligger räddningstjänsten under samhällsbyggnadsnämnden. En fördel med att ha räddningstjänsten under samhällsbyggnadsnämnden kan vara att nämnden är mer insatt i frågorna.

Räddningstjänsten Syd styrs genom en direktion. Medlemskommunerna har lämnat över det kommunala räddningstjänstansvaret på förbundet. Direktionen består av förtroendevalda som utses av kommunfullmäktige i respektive medlemskommun. Varje kommun har minst en representant med i direktionen som, genom sitt uppdrag, blir särskilt insatt i räddningstjänstfrågor då direktionen endast sysslar med räddningstjänst. Inom direktionen görs gemensamma studieresor och direktionens ledamöter deltar i framtagandet av handlingsplaner med mera.

Enligt utredarnas bedömning har Räddningstjänsten Syds direktion ett mer utvecklat systematiskt kvalitetsarbete kring räddningstjänstfrågor än Svedala och Trelleborgs kommuners räddningsnämnder. Involveringen hos tjänstemän och förtroendevalda i Räddningstjänsten Syd bedöms vara större i det systematiska kvalitetsarbetet och arbetet sker på ett mer strukturerat sätt än övriga organisationer som utretts.

5.1.2 Operativt perspektiv

Det operativa arbetet styrs i samtliga organisationer av räddningscheferna. Samtliga styr utifrån handlingsprogram och den kontinuerliga analys av riskbilden som görs.

I Räddningstjänsten Syd har den operativa styrningen delegerats ned till berörda enheter och distrikt. Orsaken till det är att den operativa styrningen ska ske på en mer lokal nivå där den lokala sakkunskapen finns. I samtliga organisationer finns tillgång till yttre befäl dygnet runt.

Utredarna gör bedömningen att alla tre organisationer har god organisation för att klara den operativa styrningen. Fördelen med att ha kvar ett yttre befäl i Svedala kommun är att det yttre befälet kommer snabbare på plats i första insats. Denna fördel väger dock mindre om det finns tillgång till erfarna styrkeledare som är tidigt på plats och har direkt kommunikation med yttre befäl. En fördel med en stor organisation att den har bättre redundans och mindre sårbarhet när vakanser uppstår.

5.1.3 Inflytande

Störst möjlighet till inflytande finns inom den egna organisationen. Vid en fördjupad samverkan med Trelleborgs kommun fattas besluten av samverkansparterna i samförstånd. Varje samverkanskommun har fortsatt ansvar för sin organisation och personal.

Inom Räddningstjänsten Syd finns olika kanaler för inflytande beroende på frågans karaktär. I direktionen kan respektive medlemsfullmäktige väcka frågor och initiera ärenden. Räddningstjänsten Syd har utöver direktionen olika medlemsforum och en samrådsgrupp. I dessa forum deltar representant för kommunalråd och kommundirektör. Möjligheten till insyn bedöms av utredarna som stor, dock innebär förbundsorganisationen som sådan att det krävs större kompromissvilja kring olika frågor.

Utredarnas uppfattning är att det idag saknas kompetens i såväl politisk- som tjänstemannaorganisation för att kunna ifrågasätta och dra slutsatser som presenteras av räddningstjänsten i Svedala kommun. I ett förbund eller utökad samverkan skulle kommunens

SVEDALA KOMMUN

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

förtroendevalda och tjänstemän ha stöd i särskilda frågeställningar genom representanter från andra kommuner. Utredarnas bedömning är att möjligheten till inflytande är högst i egen regi eller i fördjupad samverkan med Trelleborgs kommun.

5.1.4 Löpande styrning av verksamheten, vilken roll och i vilka forum skulle Svedala kommun kunna delta?

Kommunstyrelsen utgör idag räddningsnämnd. Kommunstyrelsen behandlar sällan frågor som rör räddningstjänstens uppdrag och organisation. En uppföljning av räddningstjänsten sker främst i den ordinarie uppföljningsstrukturen samt då räddningstjänsten behöver lyfta specifika frågor såsom behov av investeringar. Kommunstyrelsen hade kunnat ta större ansvar och kräva mer uppföljning.

Vid ett medlemskap i Räddningstjänsten Syd skulle uppföljning och specifika frågor om räddningstjänsten ske mer systematiskt i medlemsforum, samverkansforum samt i direktionen.

Vid samverkan med Trelleborgs kommun skulle räddningschefen medverka i Svedala kommuns verksamhetsdialog i den utsträckning kommunen önskar. Kommunstyrelsen i Svedala kommun skulle även i detta fall behöva ta ett större ansvar och kräva mer uppföljning.

Utredarnas uppfattning är att Räddningstjänsten Syd har en bättre struktur för avstämningar och återrapportering. Dock är det av vikt att medlemskommunernas representanter är insatta och återrapporterar frågor inom medlemskommunen, till exempel genom rapportering till kommunstyrelsen. Den interna strukturen är därför viktig och skulle behöva utvecklas oberoende organisationsform.

5.1.5 Leverans av statistik, måluppfyllnad och systematiskt kvalitetsarbete

Samtliga organisationer har regelbundna uppföljningar avseende måluppfyllnad, ekonomi och statistik på olyckor med mera.

I Svedala kommun följs räddningstjänsten upp i ordinarie uppföljningsstruktur. Det saknas däremot en särskild uppföljning för räddningstjänstens frågor. Frågor kring måluppfyllnad och statistik skulle kunna följas upp bättre genom en tydligare central styrning.

Vid en fördjupad samverkan med Trelleborgs kommun krävs att Svedala kommun utvecklar den centrala styrningen och tar ansvar för uppföljning eftersom Trelleborgs kommun levererar utifrån den frekvens som efterfrågas.

I Räddningstjänsten Syd finns en mer utvecklad systematik kring uppföljning. Frågor behandlas i olika forum och har medlemskommunerna ett större behov av, eller har önskemål om, annan information än den som levereras lämnar Räddningstjänsten Syd den efterfrågade informationen.

Utredarnas bedömning är att Räddningstjänsten Syd har en bättre upptagning av information kring räddningstjänstfrågor, då det redan finns en tydlig struktur kring räddningstjänstfrågor på högsta nivå. Om räddningstjänsten fortsatt finns kvar inom Svedala kommun eller vid en fördjupad samverkan med Trelleborgs kommun krävs ett större politiskt fokus och att en

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

tydligare struktur tas fram för uppföljning - om detta är efterfrågat. Detta skulle dock även kräva en högre kompetens hos de tjänsteman som finns utanför räddningstjänsten.

5.1.6 Interkommunal samverkan och omvärldsbevakning i strategiska frågor

Samtliga organisationer samverkar genom de kanaler som finns i Skåne. Utöver detta har Trelleborgs kommun en mer fördjupad samverkan med Vellinge och Skurup. Räddningstjänsten Syd har å sin sida samverkan i strategiska frågor med Räddningstjänsten Skåne Nordväst, Räddningstjänsten i Storgöteborg, Storstockholms brandförsvaret samt Räddningstjänsten i Storköpenhamn. Räddningstjänsten Syd har även internationell samverkan med räddningstjänster utomlands främst från Danmark, England och Skottland där omvärldsbevakning inom gemensamma områden hanteras. Räddningstjänsten Syd initierar dessutom forskningsprojekt och deltar aktivt i dessa.

Räddningstjänsten Syd lägger tyngdpunkten på strategiska frågor som berör framtid och utveckling. Underlag från omvärldsbevakning analyseras och värderas av medarbetare, interna arbetsgrupper, stab, ledningsgrupp och direktionen. Dessa analyser ligger sedan till grund för handlingsprogram, verksamhetsplan, aktivitetsplaner, övnings- och utbildningsplaner men även intern organisationsutveckling.

Utredarna konstaterar att Räddningstjänsten Syd har ett större samverkansnätverk med andra kommuner, regioner och länder vilket innebär att Räddningstjänsten Syd har mer möjligheter att omvärldsbevaka och arbeta mer strategiskt och förebyggande. Räddningstjänsten Syd bör ha ett större samverkansbehov i strategiska frågor, särskilt vad avser storstadsproblematik. Att Räddningstjänsten Syd har mer omfattande samverkan i strategiska frågor innebär dock också att Räddningstjänsten Syd bedöms ha bättre underlag att arbeta mer strategiskt för att möta de framtida behov som MSB identifierat. Dock kan implementering av nya innovationer gå fortare i mindre organisationer eftersom beslutsvägarna oftast är kortare.

5.1.7 Värderingsmatris styrning och ledning

Färgerna i matrisen speglar utredarnas bedömning inom respektive fråga. Gul färg innebär att det finns förbättringspotential. Grön färg innebär att kvalitén är god. Det är dock viktigt att betona att i så väl större som mindre organisationer beror kvalitén på styrningen i en organisation på kompetensen hos enskilda medarbetare.

Bedömning av fråga	RSyd	Svedala kommun	Trelleborg kommun
Styrning utifrån ett strategiskt perspektiv			
Styrning utifrån ett operativt perspektiv			
Möjlighet till inflytande			
Löpande styrning av verksamheten, forum för samverkan			
Leverans av statistik och måluppfyllnad			
Interkommunal samverkan/omvärldsbevakning i strategiska frågor			

5.2 Riskbild

Syftet med frågorna om riskbild är att få en uppfattning om hur räddningstjänsten bäst organiseras samt om det finns någon skillnad i analys och framtagande av riskbild mellan de olika organisationerna.

5.2.1 Bedömning av riskbilden i Svedala kommun

Enligt Svedala kommuns räddningstjänst är bedömningen av riskbild unik för varje kommun. Svedala kommuns räddningstjänst tar utifrån sitt samlade uppdrag och ansvar även för säkerhetsfrågor fram en risk- och sårbarhetsanalys för hela kommunen. Uppdraget att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för Svedala kommun skulle dock ligga kvar i Svedala kommun även med utökad samverkan med Trelleborgs kommun eller ett ingående i Räddningstjänsten Syd. Detta eftersom uppdraget härrör till kommunens ansvar för säkerhetsfrågor.

Räddningstjänsten Syd och Trelleborgs kommun har utgått från den riskanalys som tagits fram av räddningstjänsten i Svedala. Såväl Trelleborgs kommun som Räddningstjänsten Syd gör bedömningen att Svedala kommuns riskbild inte sticker ut från den riskbild som finns i samverkanskommunerna/medlemskommunerna idag. Både Trelleborgs kommun och Räddningstjänsten Syd bedömer att deras respektive organisationer har förmåga att hantera den riskbild som finns i Svedala kommun idag med befintliga förmågor i området.

Vad avser Svedala kommuns särskilda lokala risker i form av Malmö Airport och Sevesoanläggningen har Räddningstjänsten Syd en särskild enhet som arbetar med den typen av frågor vad avser såväl tillsyn, övning samt information till allmänheten. Räddningstjänsten Trelleborg ser också att Svedala kommuns riskbild utifrån vägnät, flygplats, vattendrag och viss tyngre industri är hanterbar med befintliga förmågor i området.

Utredarna gör bedömningen att både Trelleborgs kommun och Räddningstjänsten Syd har, utifrån den riskbild som Svedala kommuns räddningstjänst tagit fram, förmåga att göra en

kvalificerad bedömning av kommunens riskbild. Dessutom är bedömningen att både Trelleborgs kommun och Räddningstjänsten Syd har förmåga att bemanna upp inom den egna organisationen för att möta Svedala kommuns riskbild.

5.2.2 Fördelning av resurser utifrån riskbild

För att hantera den riskbild som finns idag är den samlade bedömningen från samtliga organisationer att Svedala brandstation behöver finnas kvar. Trelleborgs kommun ser även att en offensiv enhet med placering i Bara bör tillkomma för att möta framtida utbyggnad i de norra kommundelarna. Utredarna gör bedömningen att en offensiv enhet i Bara även skulle minska beroendet av Räddningstjänsten Syd. Därtill konstaterar Trelleborgs räddningstjänst att Trelleborgs kommun och dess samverkanskommuner har korta insatstider till Svedala även med nuvarande brandstationer. Eftersom Trelleborgs kommun föreslår en annan bemanningsstruktur gör utredarna bedömning att en förstärkning skulle kunna ske utan utökade ekonomiska resurser.

Räddningstjänsten Syd har redan idag framkomsttider på mindre än 10 minuter till vissa av Svedala kommuns norra delar. I förstudie "Framtida organisation för räddningstjänsten i Svedala kommun" finns beskrivet att responstiderna väntas öka om Svedalas kommuns yttre befäl avvecklas. Om yttre befäl avvecklas så kan ett sätt att möta behovet av snabb första insats vara att inrätta FIP (första insats person) i Svedala. FIP är ett etablerat koncept vid RIB-stationerna i Räddningstjänsten Syd och på flera andra ställen. Det innebär att en styrkeledare kan ha ett fordon hemma och därmed åka direkt till olycksplatsen, vilket kortar tiden från larm till framkomst.

Svedala kommuns räddningstjänst anför behov av förstärkning vid ändrad riskbild.

Utredarna gör bedömningen att både Trelleborgs kommun och Räddningstjänsten Syd ser möjligheter till effektiviseringar genom en förändrad fördelning av resurser utifrån nuvarande riskbild. Samtidigt gör Räddningstjänsten Syd och Trelleborgs kommun bedömningen att en förändrad riskbild skulle kunna hanteras inom deras respektive befintliga organisationer utan några större resurstillskott. Detta skiljer sig från den bild Svedala kommuns räddningstjänst ger.

Samtliga organisationer gör bedömningen att det i nuläget inte behövs någon ytterligare kompetens i nuvarande deltidsorganisation kopplat till uppdraget.

5.2.3 Värderingsmatris riskbild

Färgerna i matrisen speglar utredarnas bedömning inom respektive fråga. Gul färg innebär att det finns förbättringspotential. Grön färg innebär att hanteringen av riskbilden utifrån ett organisatoriskt perspektiv är effektiv och god.

Bedömning av fråga	RSyd	Svedala kommun	Trelleborgs kommun
Förmåga att bedöma riskbild			
Förmåga att hantera händelser kopplat till Malmö Airport och Sevesoanläggningen			
Fördelning av resurser utifrån riskbild ur ett ekonomiskt perspektiv			

5.3 Resurser och utbud

Syftet med frågorna om resurser och utbud är att få en uppfattning om kostnad och kvalitetsförändringar vid en fördjupad samverkan med Trelleborgs kommun eller ingående i Räddningstjänsten Syd jämfört med Svedala kommuns nuvarande och framtida organisation.

Idag samverkar samtliga sydvästska kommuner genom Räddningscentral Syd (RC Syd). Detta innebär ett samarbete kring inre ledning som fördelar samverkanskommunernas operativa resurser vid olyckor och bränder. RC Syd innebär att räddningstjänsterna bistår varandra i ungefär lika omfattning vilket medför att samtliga samverkanskommuner är beroende av varandra. Om samverkan genom RC Syd skulle upphöra är Svedala kommun och övriga mindre organisationer mer utsatta än större organisationer såsom Räddningstjänsten Syd. Detta eftersom Räddningstjänsten Syd bemannar RC Syd till 90 % och därmed har långt större förmåga inom egen organisation än de mindre kommunerna har. Enligt uppgift från Räddningstjänsten Syd finns dock inga intentioner från förbundets sida att avveckla samarbetet eftersom det ses som en tillgång för samtliga parter.

Om Svedala kommun skulle ha en fördjupad samverkan med Trelleborg skulle basutbudet bli större och beroendet av Räddningstjänsten Syd skulle minska. Den enda organisation som idag inom sin organisation kan tillgodose räddningstjänst med större uthållighet och vid mer komplexa och större insatser är Räddningstjänsten Syd. I Räddningstjänsten Syds basutbud ingår inte brandskyddskontroll och sotning, kommuninternt olycksförebyggande arbete och kommunalt trygghets- och säkerhetsarbete. Dessa finns dock som tilläggstjänster och ersättning regleras enligt särskild norm.

Utredarna konstaterar att det finns skalfördelar, större redundans i beslutskedjan och mer uthållighet i en större organisation. Mer resurser ger bättre möjlighet att arbeta förebyggande och med utredningar. Vid ett ingående i Räddningstjänsten Syd och vid en utökad samverkan med Trelleborgs kommun skulle behovet av befälsstruktur på plats upphöra. Detta skulle kunna medföra en kvalitetssänkning men innebär också en resurseffektivisering. Såväl Trelleborgs kommuns som Räddningstjänsten Syd gör bedömningen att kvaliteten på räddningstjänsten kan upprätthållas även utan befälsresurser på plats. För att detta ska vara möjligt krävs dock att det finns erfarna styrkeledare på plats i Svedala.

5.3.1 Värderingsmatris resurser och utbud

Färgerna i matrisen speglar utredarnas bedömning inom respektive fråga. Gul färg innebär att det finns ett behov av samverkan. Grön färg innebär organisationen till stora delar är självförsörjande.

Bedömning av fråga	RSyd	Svedala kommun	Trelleborgs kommun
Störst basutbud*			
Uthållighet och skalfördelar			

*I Räddningstjänsten Syds basutbud ingår inte sotning.

5.4 Bemanning i Svedala kommun

Syftet med frågorna om bemanning är att få en objektiv bild av vilken organisation som behövs i Svedala kommun utifrån mål- och riskbild.

5.4.1 Bemanning och möjlighet till effektivisering utifrån dagens riskbild

Räddningstjänsten i Svedala kommun har utifrån dagens riskbild följande bemanning:

- Ett yttre befäl på heltid som även har beredskap i hemmet (anspanningstid 90 sekunder)
- En styrkeledare RIB (anspanningstid 5 minuter)
- Fem brandmän RIB (anspanningstid 5 minuter)
- Viss tid på dygnet finns semiprofessionella förstainsatspersoner i tjänst i form av trygghetsvårdar.

Enligt Svedala kommuns räddningstjänst finns ingen möjlighet att minska bemanningen utan att försämra kommunens förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser.

Räddningstjänsten Syd gör bedömningen att en deltidsorganisation även framöver är en väl avvägd lösning för Svedala kommun. Genom ett medlemskap i Räddningstjänsten Syd skulle Svedala kommun få tillgång till Räddningstjänsten Syds samlade operativa resurser med yttre ledning, uthållighet och specialresurser. Räddningstjänsten Syd anser det svårmotiverat med ett yttre befäl på plats i Svedala då detta skulle finnas att tillgå i Svedalas närhet vid Hyllie brandstation i Malmö. Ett yttre befäl skulle enligt Räddningstjänsten Syd kunna kompenseras genom en så kallad "Första insats-person" (FIP). Detta då Räddningstjänsten Syd vid varje tillfälle har två yttre befäl i tjänst för att täcka förbundets geografiska yta. Räddningstjänsten Syds bedömning är att kapaciteten på detta sätt blir större eftersom heltidsstyrkor från Malmö kommer att kunna hantera fler händelser i Svedala kommun och i vissa fall vara första styrka på plats. Trelleborgs kommun anser att en rimlig bemanning för att klara av uppdraget idag är en deltidsorganisation (en heltid + fyra deltid) samt en offensiv enhet i Bara². Enligt

² En offensiv enhet bemannas oftast av en person i beredskap. Genom att personen finns ute i samhället snarare än på brandstationen sprids räddningstjänstens resurser och tiden till dess att första

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

Trelleborgs kommun skulle det yttre befälet kunna utgå från Trelleborg och vara gemensam för alla samverkanskommuner. Detta innebär således en effektivisering jämfört med dagens organisation.

Utredarna konstaterar att såväl Trelleborgs kommun som Räddningstjänsten Syd anser att yttre befäl kan effektiviseras bort genom en utökad samverkan alternativt medlemskap i förbundet. För att klara de norra kommundelarna föreslår Trelleborg att det ska införas en offensiv styrka i form av en FiP i Bara. Räddningstjänsten Syd anser att brandstationen på Jägersro har kapacitet att höja kvalitén på första insats i de norra kommundelarna jämfört med idag. Detta eftersom en heltidsstyrka med 90 sekunders anspänningstid skulle nå Svedala kommuns norra och västra delar på 10 minuter.

5.4.2 Responstid

Responstiden är anspänningstiden plus tiden det tar för en räddningsenhet att förflytta sig från utryckningsstationen till olycksplatsen.

I Svedala kommun finns idag olika responstider för kommunens olika delar beroende på bebyggelsetyp, befolkningstäthet och riskbild. Enligt Trelleborgs kommun kommer responstiderna att vara samma vid en eventuell fördjupad samverkan med Trelleborgs kommun. Responstiden skulle även, enligt Trelleborgs kommun, kunna kortas i de norra kommundelarna vid införande av en offensiv enhet i form av en FiP i Bara.

Enligt Räddningstjänsten Syd skulle det – vid ett medlemskap i förbundet – finnas möjlighet för heltidsanställd personal att nå de norra kommundelarna inom tio minuter. Detta då den heltidsanställda personalen har en anspänningstid på 90 sekunder. Denna möjlighet skiljer sig från de två andra alternativen.

Utredarna bedömer att det finns effektiviseringsmöjligheter i dagens organisation utifrån bemanning vid en utökad samverkan med Trelleborgs kommun eller ett medlemskap i Räddningstjänsten Syd. Bedömningen är vidare att kvalitén vid räddningsinsatser är densamma oberoende alternativ.

5.4.3 Värderingsmatris bemanning

Färgerna i matrisen speglar utredarnas bedömning inom respektive fråga. Gul färg innebär att det finns effektiviseringspotential eller att kvalitén är godtagbar. Grön färg innebär att organisationen är effektiv eller att kvalitén är god.

SVEDALA KOMMUN

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

Bedömning av fråga	RSyd	Svedala kommun	Trelleborgs kommun
Bemanning utifrån resurseffektivt perspektiv - kommunen som helhet			
Bemanning utifrån ett kvalitativt perspektiv vid insatser			
Bemanning brandstation utifrån ett kvalitativt perspektiv			

5.5 Räddningsinsats

Syftet med frågorna om räddningsinsatser är att få en jämförbar bild av de operativa insatsernas kvalitet i respektive organisationsform.

Enligt Svedala kommuns räddningstjänst är följande tre metoder och kompetenser viktiga vid dimensionering av kommunens räddningstjänst:

- Rökdykning
- Första insatsperson (FIP)
- Bärbar stege alternativt maskinstege/hävare

Enligt räddningschefen i Svedala har Malmö Airport, som klassas som farlig verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor, behov av att kunna nås med en skadeavhjälpande räddningsförmåga inom 10 minuter från larm. Enligt räddningschefen i Svedala har förstärkande enheter med befälskompetens lång körning till Malmö Airport om dessa inte utgår från Svedala.

Enligt Räddningstjänsten Syd och Trelleborgs kommun har inte befälskompetensens responstid någon avgörande betydelse vad gäller Malmö Airport. Orsaken till det är att Swedavia har sin egen styrka med befäl som hanterar händelser inledningsvis. Därefter skulle styrkeledare från Svedala brandstation ansluta. Yttre befäl skulle vad gäller Räddningstjänsten Syd i normala fall utgå från Hyllie brandstation och vad gäller Trelleborgs kommun från den kommun där befälet befinner sig. Som framgår ovan är det såväl Räddningstjänstens Syds som Trelleborgs kommuns uppfattning att en styrkeledare och deltidstyrka fortsatt ska utgå från Svedala brandstation, detta oberoende framtida organisationsform.

Vid större kemolycka, rökdykning i högre riskmiljö, hantering av tunga laster vid trafikolyckor samt vid behov av samtidiga räddningsinsatser har såväl Trelleborgs kommun som Räddningstjänsten Syd högre kompetens och fler resurser inom sina respektive organisationer vid första insats.

Utredarnas bedömning är att kvalitén vid räddningsinsats är snarlik oberoende framtida organisationsform. Stordriftsfördelarna i Räddningstjänsten Syd – och till viss del Trelleborgs kommun - medför dock att större och svårare räddningsinsatser kan hanteras snabbare inom egen organisation. Det bör däremot förtydligas att beroendet av att hantera större och svårare

insatser inom egen organisation är mindre så länge Svedala kommun ingår i samverkan Räddningscentral Syd (RC Syd).

5.5.1 Värderingsmatris räddningsinsats

Färgerna i matrisen speglar utredarnas bedömning inom respektive fråga. Gul färg innebär att kvalitén är godtagbar. Grön färg innebär att kvalitén är god.

Bedömning av fråga	RSyd	Svedala kommun	Trelleborgs kommun
Kvalitén på första räddningsinsats inom egen organisation.			
Kvalitén vid större räddningsinsats (större kemolycka, rökdykning i högre riskmiljö, hantering av tunga laster vid trafikolyckor) inom egen organisation.*			

*Trelleborg har förmåga vid större räddningsinsats dock inte i samma omfattning som Räddningstjänsten Syd.

5.6 Förebyggande arbete

Ett större och kvalitativt förebyggande arbete medför enligt MSB färre antal olyckor och därmed färre larm. Ett gott förebyggande arbete kan därför leda till lägre kostnader för organisationen men också lägre socioekonomiska kostnader³. Syftet med frågorna om förebyggande arbete är att få en jämförbar bild av dess kvalitet och kvantitet. Nedan redogörs för svaren kring det förebyggande arbetet utifrån tre premisser:

- Lärande av inträffade händelser.
- Myndighetsutövning (tillsyn farlig verksamhet och tillstånd enligt lag om brandfarliga och explosiva varor).
- Riskreducering i samhällsplanering och nybyggnation, utbildning och information.

5.6.1 Lärande av inträffade händelser samt påverkan på den akuta förmågan

Varken Svedala kommuns räddningschef, Trelleborgs kommun eller Räddningstjänsten Syd anser att det förebyggande arbetet försvagar den akuta förmågan. Samtliga anser tvärtom att det förebyggande arbetet stärker den operativa förmågan genom att antalet larm och olyckor minskar. Samtliga organisationer har enligt lagen om skydd mot olyckor en skyldighet att ta fram en handlingsplan/program för det förebyggande arbetet. Omfattningen och inriktningen

³ Socioekonomiska kostnader är ickemateriella kostnader för samhället som kan uppstå vid olika händelser. Exempel: en person som råkar ut för en olycka medför - förutom mänskligt lidande - sjukhuskostnader, rehabiliteringskostnader, minskade skatteintäkter och ökad belastning på samhällets sociala skyddsnet.

av det förebyggande arbetet varierar efter de resurser som finns och de behov som identifierats.

Såväl Svedala kommuns räddningschef som Trelleborgs kommun lyfter fram individanpassat brandskydd som ett framtida utvecklingsområde. Räddningstjänsten Syd arbetar redan enligt denna metod. Inom Räddningstjänsten Syd finns en organisation som arbetar heltid med förebyggande arbete. Detta möjliggörs genom förbundets storlek.

5.6.2 Myndighetsutövning - Tillsyn

Svedala kommuns räddningstjänst har med nuvarande organisation kompetens för grundläggande tillsyn och för ärenden av mer avancerad art. Vid särskilda ärenden, exempelvis vid tillsyn av verksamhet med farliga kemikalier, samverkar räddningstjänsten med intilliggande räddningstjänster. Svedala kommuns tillsyn följer en tillsynsplan som tas fram efter genomförd riskanalys. Enligt kommunens räddningschef genomför Svedala kommun fler tillsynsänden per invånare än Trelleborgs kommun och Räddningstjänsten Syd.

Trelleborgs kommun anser att tillsyn är ett av de viktigaste verktygen för att förebygga olyckor. Av Trelleborgs kommuns svar framgår inte i vilken omfattning Trelleborgs kommun genomför tillsyner eller om det finns en särskilt framtagen riskanalys som ligger till grund för kommunens tillsynsplan.

Räddningstjänsten Syd tar varje år fram en tillsynsplan som bygger på fyra olika områden; ärendemål som anger kvalitativ målbild för tillsynsverksamheten, volymmål som anger kvantitativ målbild, urvalsmål som tydliggör hur prioritering mellan olika typer av tillsynsobjekt görs samt utvecklingsmål som beskriver vad som ska utvecklas under året.

Utredarnas bedömning är att det är svårt att avgöra kvalitén i de tillsynsänden som sker. Samtliga uppger att tillsyn är ett viktigt verktyg i det förebyggande arbetet. Svedala kommuns räddningstjänst uppger att de gör flest tillsyner per invånare av respondenterna. Samtidigt har Räddningstjänsten Syd och Trelleborgs kommun större organisationer vilket möjliggör specialisering inom olika tillsynsområden samt ett mindre personberoende än Svedala kommun. Utredarnas bedömning är att samtliga tre organisationer fullgör tillsyn med god kvalitet.

5.6.3 Riskreducering i samhällsplanering och nybyggnation, deltagande i kommuninterna grupper samt utbildning och information

Svedala kommuns räddningstjänst deltar i dag aktivt i olika kommunala arbetsgrupper, till exempel Rådet för hälsa och trygghet samt bygglovgrupper. Svedala kommuns räddningstjänst är också remissinstans i planfrågor. Enligt utredarna är detta viktiga insatser som bör bibehållas, oavsett hur Svedala kommuns räddningstjänst är organiserad i framtiden. Enligt uppgifter från kommunens verksamhetschefer deltar räddningstjänsten dock inte aktivt i det förebyggande arbetet inom Vård och omsorg, Utbildning och Miljö och teknik. Räddningstjänsten i Svedala kommun bidrar idag inte heller till kommunens systematiska brandssäkerhetsarbete (SBA) då räddningstjänsten är en tillsynsmyndighet. Att ansvara för kommunens SBA ligger vanligtvis på en kommuns säkerhetschef eller säkerhetssamordnare vilken i Svedala kommun även är räddningschef. Det föreligger således en intressekonflikt i dagens konstruktion vilken medför att kommunens SBA drabbas. Räddningschefen anser även att det saknas resurser för att bistå i kommunens arbete med SBA.

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

Trelleborgs kommun arbetar idag på samma sätt som Svedala kommun vad gäller deltagande i kommuninterna grupper. Trelleborgs kommun har därtill påbörjat ett arbete med att samverka mer internt i kommunen genom att utbilda exempelvis hemtjänstpersonal samt genom att bidra i kommunikationskampanjer riktade till medborgare och verksamheter inom kommunen.

Räddningstjänsten Syd samarbetar idag med medlemskommunerna i deras olika interna forum. Bland annat arbetar de med fastighetskontor i plan- och bygglovsprocesser, med kommunala fastighetsbolag vid tillsyn i kommunens verksamheter samt med dialog med kommunernas vård och omsorgsverksamheter för ökad trygghet för särskilt riskutsatta grupper. Räddningstjänsten Syd samverkar även med medlemskommunernas skolor vad avser brand och brandskyddstillsyn. Räddningstjänsten Syd eftersträvar - enligt inlämnade svar – att anpassa utbudet av förebyggande arbete efter de enskilda medlemskommunernas behov. Räddningstjänsten Syd arbetar även aktivt med kommunikationsinsatser och uppsökande verksamhet. Som en del av det förebyggande arbetet ger Räddningstjänsten Syd kostnadsfria utbildningar och information till medlemskommunernas verksamheter. Räddningstjänsten Syd besöker till exempel skolor, bistår med utbildningar för hemtjänstpersonal samt arbetar uppsökande inom kommunala verksamheter efter tillbud.

Utredarna bedömer att räddningstjänsten i Svedala kommun idag inte på ett adekvat sätt bidrar i det aktiva förebyggande arbetet i kommunens olika verksamheter utöver samhällsplanering och nybyggnation medan Trelleborgs kommun och Räddningstjänsten Syd arbetar mer strukturerat med stöd till övriga kommunala verksamheter. Utredarna bedömer att samverkan, och deltagande i grupper, kring bygglovsfrågor och frågor kring trygghet och folkhälsa skulle kunna bestå även vid ett ingående i Räddningstjänsten Syd eller vid en utökad samverkan med Trelleborgs kommun. Oberoende av framtida organisationsform är det utredarnas bedömning att dagens konstruktion med gemensam chef för räddningstjänst och säkerhet bör utredas och förändras. Detta till följd av bland annat de konflikter som kan uppstå vid samverkan och bistånd i brandsäkerhetsarbete till kommunens övriga verksamheter.

Räddningstjänsten Syd har, enligt utredarnas bedömning, kommit längre än Svedala kommun och Trelleborgs kommun i det strategiska förebyggande arbetet, det vill säga arbetet med målgruppsanpassade utbildningar som baseras på behovsanalyser. Räddningstjänsten Syd är även den organisation som satsat mest på olika informations- och kommunikationsinsatser för att utbilda medborgare, näringsliv och enskilda grupper i olycksförebyggande arbete.

5.6.4 Värderingsmatris förebyggande arbete

Färgerna i matrisen speglar utredarnas bedömning inom respektive fråga. Gul färg innebär att det förebyggande arbetet är godtagbart. Grön färg innebär att kvalitén på det förebyggande arbetet är god.

Bedömning av fråga	RSyd	Svedala kommun	Trelleborgs kommun
Kvalitet i tillsynsärenden			
Riskreducering i samhällsplanering			
Deltagande i kommunala verksamheters förebyggande arbete			
Utbildning och information			

5.7 Lokaler och utrustning

Utifrån dagens riskbild anser samtliga respondenter att det måste finnas en brandstation i Svedala tätort. Oberoende organisationsform finns det enligt dagens bedömning ett renoveringsbehov på stationen. Dock varierar renoveringsbehovet och behov av nybyggnation beroende på vilken framtida organisation Svedala kommun väljer att ha för sin räddningstjänst. Detta då behov av utrymme för fordon och personal kan variera.

Svedala kommuns räddningschef anser att behovet i norra kommundelen inte täcks fullt ut av den stationsplacering som finns idag. Framtida behov skulle enligt räddningschefen kunna lösas med nuvarande lokaler/organisation samt fortsatt samverkan med Räddningstjänsten Syd och andra räddningstjänster. Dock finns renoveringsbehov för att åtgärda arbetsmiljöbrister. I framtiden behöver även lokalerna ses över för att möjliggöra en utökad organisation – ifall att räddningstjänsten kvarstår i egen regi.

Trelleborgs kommun anser att det inte finns något behov av att utöka lokalerna eftersom de föreslår en förstärkning i kommunens norra delar genom en offensiv enhet i form av en FiP i Bara. Möjligen skulle en optimering av lokalerna kunna ske genom byte av lokaler i Svedala tätort. Detta bör dock utredas vidare. Vidare anser Trelleborgs kommun att dagtidsbemanningen och fordonsparken kan minska vid en utökad samverkan. Trelleborgs kommun anser att ett av två släckfordon kan avvaras, vilket sammantaget bör resultera i att lokalytor kan minskas och därmed investeringsbehovet. Trelleborgs kommun föreslår även att skötsel av material och utrustning skulle ske av Trelleborgs kommun, vilket även det borde innebära mindre lokalbehov på sikt. Däremot bör fastighetsunderhållet och lokalvården, med undantag för det som kan skötas av deltidsbrandmännen, hanteras av Svedala kommun.

Vid ett ingående i Räddningstjänsten Syd bedömer förbundet att det inte finns något behov av att anpassa lokalerna för en heltidsstyrka, däremot finns fortsatt behov av en deltidsstyrka i Svedala. Räddningstjänsten Syd har resurser för att hantera delar av de händelser som skulle kunna inträffa i Svedala om larmfrekvensen överstiger 500 larm per år. Inom Räddningstjänsten Syd finns en särskild enhet som hanterar service och underhåll i form av bland annat lokalvård, fordonsvård och materialvård. Vid ett samgående skulle stationen i Svedala hanteras som andra stationer inom förbundet. Vad gäller fordonsparken anser Räddningstjänsten Syd inte att det finns något behov av två släckningsfordon i kommunen. Däremot bedöms det finnas fortsatt behov av höjdfordon samt tankbil i Svedala utifrån ortens

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

bebyggelse samt närhet till Malmö Airport. Dock är det för Räddningstjänsten Syd oklart om bandvagn eller annat terrängfordon krävs utifrån räddningstjänstens specifika behov. Av detta framgår att lokalbehovet inte heller vid ett ingående i Räddningstjänsten Syd är lika stort som vid en fortsatt framtida räddningstjänst i egen regi. Vidare är all administrativ personal och dagtidspersonal samlad inom Räddningstjänsten Syd vilket även dagtidspersonal från Svedala kommun bör ingå i vid ett samgående. Detta kan leda till att Svedala station endast behöver nyttjas för operativ verksamhet med plats för fordon, övnings- och möteslokal och ett kontor. Därmed bedöms inte lokalbehovet och investeringsbehovet vara lika stort som för egen organisation.

Utredarna bedömer att lokal- och investeringsbehoven inte blir lika omfattande vid ett ingående i Räddningstjänsten Syd eller vid en utökad samverkan med Trelleborgs kommun. Detta eftersom behovet av ytor för dagtidspersonal och fordon skulle vara mindre. Utredarna konstaterar att vid ett ingående i Räddningstjänsten Syd skulle även ansvaret för investeringar, lokaler och arbetsmiljö övergå till förbundet. Detta gäller dock inte vid en utökad samverkan med Trelleborgs kommun.

5.7.1 Värderingsmatris lokaler och utrustning

Färgerna i matrisen speglar utredarnas bedömning inom respektive fråga. Gul färg innebär att lokalbehovet och därmed kostnaderna är större. Grön färg innebär att det finns en effektiviseringspotential avseende lokaler och utrustning.

Bedömning av fråga	RSyd	Svedala kommun	Trelleborgs kommun
Behov av lokaler			
Behov av utrustning			
Belastning på ekonomi och centrala stödverksamheter			

5.8 God ekonomisk hushållning

5.8.1 Möjliga ekonomiska effektiviseringar i ny organisationsform

Svedala kommuns räddningschef ser inga möjligheter till effektiviseringar utifrån den riskbild som finns idag.

Trelleborgs kommun anser att det finns effektiviseringsmöjligheter genom en utökad samverkan. Följande åtgärder skulle enligt Trelleborgs kommun kunna genomföras:

- Behov av räddningschef i egen regi ersätts med gemensam räddningschef för Trelleborgs, Skurups och Vellinge kommuner.

SVEDALA KOMMUN

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

- Minska deltidsorganisationen (RIB) från en styrkeledare plus fem deltidsbrandmän till en styrkeledare plus fyra deltidsbrandmän i Svedala vilket skulle kunna kompletteras med en offensiv enhet i Bara för att öka kvalitén vid första insats.
- Effektivisera administrationen, materialhantering och förebyggande arbete genom samverkan.
- Rationalisera bort en släckbil.
- Ett gemensamt yttre befäl i området

Räddningstjänsten Syd bedömer att Svedala kommuns räddningstjänst skulle kunna utföras till lägre kostnad inom förbundet än vad kostnaden är idag. Samtliga medlemskommuner i Räddningstjänsten Syd har idag en lägre kostnad per invånare än Svedala kommun⁴

Utredarnas bedömning är att det ekonomiskt mest fördelaktiga alternativet är ett inträde i Räddningstjänsten Syd. Detta trots att det idag inom Räddningstjänsten Syd finns ett ekonomiskt underskott som eventuellt kräver effektiviseringsåtgärder alternativt effektiviseringar i kombination med utökade ramar från samtliga medlemskommuner. Orsaken till utredarnas bedömning är att Svedala kommuns kostnad per invånare ligger högre idag i jämförelse med Räddningstjänsten Syds medlemskommuner. Även om medlemsavgifterna till Räddningstjänsten Syd ökar för medlemmarna till följd av volymkompensation med mera kommer kostnaden per invånare - vid ett ingående i förbundet - inte överstiga dagens eller framtidens kostnad per invånare i Svedala kommun⁵. För att få maximal effektivisering vid utökad samverkan med Trelleborgs kommun krävs större rationaliseringar.

5.8.2 Systematiskt kvalitetsarbete - målarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet och målarbetet i Svedala kommun har inte fungerat fullt ut vilket inte enbart kan belasta räddningstjänsten. Verksamheten arbetar mot generella nyckeltal rörande responstider som sätts upp i handlingsprogrammet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Trelleborgs kommun arbetar mer systematiskt med sitt kvalitets- och målarbete. Måluppfyllelsen har under senare år varit god avseende samtlig operativ verksamhet. Däremot har målen i den förebyggande verksamheten inte uppnåtts de senaste åren, vilket till stor del berott på personalomsättning samt vakanser.

Räddningstjänsten Syd har ett utvecklat systematiskt kvalitets- och målarbete. Räddningstjänsten sätter årligen effektmål utifrån visionen: Ett olycksfritt samhälle. Effektmålen består av följande mål:

- Ökad trygghet
- Färre olyckor
- Ökad kunskap
- Snabbare och effektivare

⁴ Se förstudie: Framtida organisationsform för Räddningstjänsten Svedala kommun

⁵ Se förstudie: Framtida organisationsform för Räddningstjänsten Svedala kommun

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

Under 2019 bedömdes två effektmål som uppfyllda och två som delvis uppfyllda. De mål som upplevdes vara delvis uppfyllda var färre antal olyckor per 1 000 invånare samt snabbare framme vid olyckor. Dock förbättrades resultaten för båda dessa mål jämfört med 2018. Målen ökad trygghet och ökad kunskap bedömdes som uppfyllda.

Utredarnas bedömning är att såväl Trelleborgs kommun som Räddningstjänsten Syd har ett mer utvecklat systematiskt kvalitetsarbete gällande räddningstjänsten än Svedala kommun. Utifrån det systematiska arbetet framgår även att resultaten förbättrats inom Räddningstjänsten Syd och till viss del även i Trelleborgs kommun. Räddningschefen i Svedala hänvisar till rapportering i Stratsys, dock framgår inte tydligt hur resultat utvecklats. Åtterrapporeringen rörande räddningstjänsten utgör därtill idag endast en begränsad del av kommunstyrelsens verksamhetsberättelse. Utredarna konstaterar att Räddningstjänsten Syd är en specialistorganisation med begränsat ansvarsområde, vilket bör underlätta för att samla resurser och fokusera på ett kvalitativt målarbete för just räddningstjänst. Därav blir det lättare att synliggöra resultaten, arbeta mer målfokuserat och att kravställa.

5.8.3 Värderingsmatris god ekonomisk hushållning

Färgerna i matrisen speglar utredarnas bedömning inom respektive fråga. Gul färg innebär att kostnaderna är högre än övriga alternativ samt att det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas. Grön färg innebär att kostnaderna kan bli lägre på grund av att det finns en effektiviseringspotential avseende lokaler, bemanning och utrustning samt att kvalitetsarbetet i organisationen är mer utvecklat.

Bedömning av fråga	RSyd	Svedala kommun	Trelleborgs kommun
Ekonomi			
Systematiskt kvalitetsarbete			

6. Medarbetarskap

Syftet med att belysa medarbetarskapet är att få en bild av medarbetarnas nöjdhet i respektive organisation. Utredarna har tagit del av medarbetarundersökningar från 2020 för räddningstjänsten i Svedala kommun samt Räddningstjänsten Syd. Trelleborgs kommuns senaste medarbetarundersökning för räddningstjänsten är inaktuell till följd av ålder och då högsta chef nyligen har tillträtt. Utredarna har även intervjuat representanter för deltidsorganisationerna i Räddningstjänsten Syd och Svedala kommun. Anledningen till detta är att belysa deltidsbrandmännens situation samt de farhågor som finns vid en förändrad organisation. Ingen representant för Trelleborgs kommun har intervjuats då Trelleborgs kommun inte återkommit med uppgift om kontaktperson.

6.1 Heltidsanställda

Räddningstjänsten Syd genomför regelbundna medarbetarundersökningar varav den senaste genomfördes 2020. I den framgår att hållbart medarbetarindex (HME) kontinuerligt förbättrats

SVEDALA KOMMUN

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

de senaste åren. Resultatet har gått från ett totalt HME-värde på 66 indexenheter år 2018 till ett värde på 78 indexenheter år 2020. Utifrån organisationens storlek är det en positiv utveckling vilket tyder på att ett målinriktat arbetsmiljöarbete har genomförts.

Svedala kommun genomförde den senaste medarbetarundersökningen i oktober 2020. Räddningstjänsten fick då ett totalt HME-värde på 76 indexenheter. Totalt HME-värde för kommunen i sin helhet var 80 indexenheter.

Utifrån den data som har tillgänglighetgjorts från Svedala kommun och Räddningstjänsten Syd går det att konstatera att det är godkända resultat i båda organisationerna.

6.2 Deltidsanställda

6.2.1 Brandmännens riksförbund - Räddningstjänsten Syd

Utredarna har intervjuat Magnus Krantz, deltidbrandman i Eslöv samt central ombudsman på nationell nivå för Brandmännens riksförbund. Magnus Krantz är även skyddsombud för deltidbrandmännen i Räddningstjänsten Syd. Magnus Krantz var deltidbrandman i Eslöv även före Eslövs kommuns inträde i Räddningstjänsten Syd.

Magnus Krantz ser positivt på rollen som deltidbrandman i Räddningstjänsten Syd. När Eslövs kommun gick med i förbundet förbättrades förutsättningarna för övningsverksamheten. Magnus Krantz upplever att brandmännen värderas lika högt i organisationen, oavsett yrkeskategori. Därtill finns goda utvecklingsmöjligheter för deltidbrandmännen då de kan söka som timvikarier till heltidsorganisationen. Detta medför en kompetenshöjning i deltidorganisationen då de brandmän som vikarierat som heltidsbrandmän för med sig erfarenheterna tillbaka i deltidorganisationen. Det finns även utvecklingsmöjligheter för de deltidbrandmän som vikarierat att söka till heltidsbrandman vid rekrytering samt andra tjänster inom den operativa verksamheten. Därtill finns goda möjligheter för kompetensutveckling för styrkeledarna inom området ledarskap.

Enligt Magnus Krantz upplevelser blir det nationellt svårare att bemanna deltidstyrkor då arbetsgivare inte alltid ställer sig positiva till att anställda är borta för mycket från arbetsplatsen samt att deltidare idag värderar sin fritid högre. Bemanningsproblematiken finns på ett par stationer men det arbetas aktivt med detta. Ambitionen hos Räddningstjänsten Syd är att bemanna stationerna med en styrkeledare plus fyra brandmän i beredskap vilket inte är uppnått på alla stationer.

Den enda farhåga Magnus Krantz uttrycker är kring förbundets ekonomi där det idag finns ett underskott och framtagna förslag på besparingar. Dock har han på senare tid sett en ökad vilja bland medlemskommunerna att kompensera för ökade kostnader. Medlemsavgifterna för 2021 ökade med 3,5 procent vilket dock inte täcker hela underskottet.

6.2.2 Brandmännens riksförbud - Svedala kommun

Utredarna har intervjuat Mats Larsson som är deltidbrandman i Svedala sedan 1984. Mats Larsson är utbildat befäl (styrkeledare) samt ordförande i den lokala brandmannaföreningen.

Mats Larsson upplever att situationen som deltidsbrandmän är god i Svedala kommun. Det finns goda möjligheter till övning och brandstationen är välskött. Mats Larsson lyfter även särskilt fram den goda samverkan som finns med heltidsorganisationen samt det goda samarbetsklimat som finns inom deltidsorganisationen. Mats Larsson upplever att de stora arbetsgivarna i Svedala är positiva till att låta sina medarbetare arbeta som deltidsbrandmän. Det är enkelt att rekrytera deltidsbrandmän i Svedala då deltidsbrandmännen är engagerade och ofta rekommenderar kollegor och bekanta arbetet som deltidsbrandmän. Möjligheterna till karriärsutveckling är dock begränsade.

Mats Larsson har goda erfarenheter från sina kontakter med medarbetare inom såväl Trelleborgs kommun som Räddningstjänsten Syd. Han befärar dock att styrkorna skulle minska i storlek vid inträde i Räddningstjänsten Syd, att teamkänslan skulle minska om heltidsanställda tjänstgör på annan ort samt att kvalificerade uppgifter skulle kunna komma att försvinna från Svedala. Mats Larsson befärar även att attraktiviteten för deltidsbrandmannayrket skulle kunna minska vid ett inträde i Räddningstjänsten Syd samt att arbetsgivare inte skulle vara lika positiva till att låta medarbetare arbeta som deltidsbrandmän om dessa behöver rycka i större omfattning i andra kommuner. Generellt är brandmannaföreningen i Svedala emot större organisationer – dock inte Räddningstjänsten Syd i sig - då det finns en rädsla för att flexibiliteten och den nära samverkan minskar. Därför föredrar brandmannaföreningen en fördjupad samverkan med Trelleborgs kommun före ett inträde i Räddningstjänsten Syd – om organisationen inte längre ska kvarstå i egen regi.

7. Implementering - utökad samverkan med Trelleborgs kommun eller medlemskap i Räddningstjänsten Syd

Vid ett eventuellt beslut om utökad samverkan med Trelleborgs kommun krävs ett beslut i Trelleborgs kommunstyrelse. Vid ett positivt besked är Trelleborgs kommuns bedömning att implementeringstiden skulle vara tre till sex månader.

Ett medlemskap i Räddningstjänsten Syd kräver i första hand ett samtycke från övriga medlemskommuner. Beslut om inträde i förbundet ska fattas av Räddningstjänsten Syds direktion. Direktionens beslut om inträde ska sedan fastställas av förbundets medlemmars kommunfullmäktige. Integrering av Svedala kommuns räddningstjänst skulle sedan ske under en övergångsperiod.

Oberoende val av framtida organisationsform skulle Svedala kommun behöva bekosta eventuella merkostnader som skulle kunna uppstå i samband med implementering.

Vid ett inträde i Räddningstjänsten Syd aktualiseras Lagen om anställningskydds (LAS) regler om verksamhetsövergång. Detta innebär att samtliga rättigheter och skyldigheter på grund av anställningsavtal och anställningsförhållanden övergår till den nya arbetsgivaren, det vill säga Räddningstjänsten Syd. Reglerna om verksamhetsövergång blir inte tillämpliga vid ett eventuellt beslut om utökad samverkan med Trelleborgs kommun. Detta innebär att det troligtvis skulle bli en övertalighet bland tillsvidareanställda inom räddningstjänsten under förutsättning att de effektiviseringar som föreslås av Trelleborgs kommun genomförs. Vid utökad samverkan med Trelleborg kommun har Svedala kommun fortsatt arbetsgivaransvar samt fortsatt direkt ansvar för räddningstjänsten, vilket upphör vid ett eventuellt medlemskap i Räddningstjänsten Syd.

8. Slutsatser

Redan i förstudien framgick att samtliga alternativ till framtida räddningstjänst i Svedala kommun uppfyller en acceptabel kvalitetsnivå på räddningstjänsten. I förstudien framgick vidare att det mest fördelaktiga alternativet ekonomiskt är att ansöka om ett medlemskap i Räddningstjänsten Syd. Dock fanns viss osäkerhet kring kvalitén på insatser och förebyggande arbete i de olika alternativen. I den fördjupade utredningen har fokus legat på att belysa kvalitetsaspekter inom räddningstjänstens olika delar, samt utvecklingsmöjligheter och arbetsmiljö för räddningstjänstens medarbetare i de olika organisationerna. Efter denna fördjupade utredning är bedömningen nu att det mest fördelaktiga alternativet både utifrån ett ekonomiskt och kvalitativt perspektiv är ett ingående i kommunalförbundet Räddningstjänsten Syd. Skälen för utredarnas bedömning är följande:

Styrning och ledning

Räddningstjänsten Syd är en specialiserad organisation med en direktion som enbart sysslar med räddningstjänstfrågor. Räddningstjänsten Syd har en stor internationell och nationell samverkan i räddningstjänstfrågor. Deras systematiska kvalitetsarbete kring räddningstjänstfrågor är mer utvecklad jämfört med övriga alternativ. Det finns vidare en fördel med en större organisation då den har bättre redundans bland befäl och är mindre sårbar vid vakanser. Störst inflytande finns genom att ha räddningstjänst i egen regi, dock har Räddningstjänsten Syd organiserat sin verksamhet på sådant sätt att möjligheten till insyn och inflytande är stor även för mindre kommuner. Vid ett medlemskap krävs trots detta större kompromissvilja och lyhördhet för övriga medlemskommuner än om räddningstjänsten ligger kvar i egen regi.

Riskbild, bemanning och räddningsinsats

Samtliga organisationer har en förmåga att bedöma Svedala kommuns riskbild samt förmåga att hantera händelser inom Svedala kommuns geografiska område. Trelleborgs kommun men främst Räddningstjänsten Syd har större förmåga att fördela resurser utifrån sin storlek kopplat till riskbilden i Svedala kommun. Dessutom bedöms Trelleborgs kommun men främst Räddningstjänsten Syd ha fler resurser för större räddningsinsatser inom den egna organisationen jämfört med Svedala kommun. Förmågan inom egen organisation är dock inte avgörande så länge Svedala kommun är medlem i Räddningscentral Syd (RC Syd).

Inom samtliga tre alternativ är bedömningen att Svedala brandstation kommer finnas kvar med deltidsbemanning. Inom Räddningstjänsten Syd skulle Svedala brandstation ingå i ett distrikt med platschef som skulle vara underställd distriktschefen. Behovet av lokalyta skulle därmed vara mindre jämfört med idag.

Förebyggande arbete

Samtliga tre organisationer bedöms ha god kvalitet i sin myndighetsutövning. Svedala kommun gör fler tillsynsbesök per invånare än övriga organisationer. Däremot bedöms Räddningstjänsten Syd kommit längre än Svedala och Trelleborgs kommuner i det strategiska förebyggande arbetet, det vill säga arbetet med målgruppsanpassade utbildningar som baseras på behovsanalyser. Räddningstjänsten Syd är även den organisation som satsat

SVEDALA KOMMUN

UTREDNING – FRAMTIDENS RÄDDNINGSTJÄNST I SVEDALA KOMMUN

2021-01-20

mest på olika informations- och kommunikationsinsatser samt på utbildningar och information till de kommunala verksamheterna.

Medarbetarskap

Inom Räddningstjänsten Syd bedöms utvecklings- och övningsmöjligheterna vara större för deltids- och heltidsorganisationen jämfört med Svedala kommun. Vid ett inträde i Räddningstjänsten Syd blir LAS-reglerna om verksamhetsövergång tillämpliga vilket innebär ett större skydd för räddningstjänstens heltidsanställda medarbetare. Dessa regler blir inte tillämpliga vid en fördjupad samverkan med Trelleborgs kommun.

9. Rekommendation

Sammanfattningsvis är utredarnas rekommendation att Svedala kommun bör söka inträde i kommunalförbundet Räddningstjänsten Syd. Som andrahandsalternativ föreslås en utökad samverkan med Trelleborgs kommun.

Omständigheter som talar för ett ingående i Räddningstjänsten Syd är:

- Bibehållen kvalitet på räddningsinsatser.
- Lägre kostnader per invånare till följd av stordriftsfördelar.
- Större redundans i befälskedjan. Mindre sårbarhet vid vakanser.
- Fler karriärs- och utvecklingsmöjligheter för räddningstjänstens medarbetare.
- Bättre kvalitet på det förebyggande arbetet vad avser utbildning, information och stöd till de kommunala verksamheterna.

I förhandling bör dock förbundets ekonomi särskilt uppmärksammas.

Oavsett slutligt beslut är det utredarnas bedömning att kommunens säkerhetsarbete bör separeras från räddningstjänsten. Detta då det finns ett uppdämt behov hos verksamheterna i kommunen av hjälp med det systematiska brandskyddsarbetet samt att det finns risk för att ett delat ansvar leder till att ett av ansvarsområdena nedprioriteras. Om räddningstjänsten behålls i egen regi bör räddningstjänsten få ett tydligare uppdrag att stötta och utbilda de kommunala verksamheterna i förebyggande insatser.

Bilagor:

1. Frågor som ställts till respondenterna.
2. Svar från Räddningstjänsten Syd.
3. Svar från Trelleborgs kommun.
4. Svar från Svedala kommuns räddningstjänst.